

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Unitat responsable:	300 - EETAC - Escola d'Enginyeria de Telecomunicació i Aeroespacial de Castelldefels
Unitat que imparteix:	748 - FIS - Departament de Física
Curs:	2018
Titulació:	GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES AEROESPACIALS/GRAU EN ENGINYERIA TELEMÀTICA (Pla 2015). (Unitat docent Obligatòria) GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES AEROESPACIALS/GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES DE TELECOMUNICACIÓ (Pla 2015). (Unitat docent Obligatòria) GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES AEROESPACIALS/GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES DE TELECOMUNICACIÓ - ENGINYERIA TELEMÀTICA (AGRUPACIÓ DE SIMULTANEÏTAT) (Pla 2015). (Unitat docent Obligatòria) GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES AEROESPACIALS (Pla 2015). (Unitat docent Obligatòria) GRAU EN ENGINYERIA D'AEROPORTS (Pla 2010). (Unitat docent Obligatòria) GRAU EN ENGINYERIA D'AERONAVEGACIÓ (Pla 2010). (Unitat docent Obligatòria)
Crèdits ECTS:	6
Idiomes docència:	Català, Castellà, Anglès

Professorat

Responsable:	Definit a la infoweb de l'assignatura.
Altres:	Definit a la infoweb de l'assignatura.

Capacitats prèvies

Entre les capacitats prèvies especialment rellevants que es requereixen dels estudiants, s'inclou la capacitat de realitzar operacions matemàtiques per resoldre problemes, la comprensió de les lleis generals de la termodinàmica i conceptes de termodinàmica essencials com l'energia lliure de Gibbs, l'energia d'activació i els processos activats tèrmicament, els processos controlats per la cinètica, etc., i la comprensió dels següents conceptes: la relació existent entre l'estructura electrònica i les propietats periòdiques dels elements; les principals característiques i propietats físiques i químiques dels ceràmics, metalls, i polímers, en base a la seva estructura atòmica i als enllaços interatòmics que els elements puguin formar; el concepte de materials amorfs i cristal·lins, monocristal·lins i policristal·lins (concepte de gra: com es forma, límit de gra, etc.); les xarxes cristal·lines de Bravais dels materials sòlids; cristal·lografia: nomenclatura de plans i direccions, densitat planar, lineal, etc.; què són les imperfeccions de les xarxes cristal·lines (defectes puntuals, de línia - dislocacions-, superficials, i volumètrics), com funcionen, els seus mecanismes, per a què serveixen, la seva relació amb la deformació plàstica i els processos irreversibles; camps de tensions associats a les imperfeccions, especialment a les dislocacions i als àtoms d'una solució sòlida, i com es genera la interacció (atracció, repulsió) conseqüència de aquests camps; la difusió atòmica en estat sòlid (lleis de Fick) i la seva dependència amb la temperatura; les possibles aplicacions industrials de la difusió; el procés de corrosió i les substàncies i materials potencialment corrosius, en funció de les seves propietats químiques; i conèixer l'impacte del fenomen de corrosió en el sector aeronàutic.

Requisits

- Prerequisits:
- haver cursat Ampliació de Matemàtiques 2 (2A)
 - haver cursat Termodinàmica (2A)

Competències de la titulació a les quals contribueix l'assignatura

Específiques:

2. CE 11 AERO. Comprender las prestaciones tecnológicas, las técnicas de optimización de los materiales y la modificación de sus propiedades mediante tratamientos. (CIN/308/2009, BOE 18.2.2009)
4. CE 18 AERO. Conocimiento adecuado y aplicado a la Ingeniería de: Los fundamentos de la mecánica de fluidos; los

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

principios básicos del control y la automatización del vuelo; las principales características y propiedades físicas y mecánicas de los materiales. (CIN/308/2009, BOE 18.2.2009)

5. CE 19 AERO. Conocimiento aplicado de: la ciencia y tecnología de los materiales; mecánica y termodinámica; mecánica de fluidos; aerodinámica y mecánica del vuelo; sistemas de navegación y circulación aérea; tecnología aeroespacial; teoría de estructuras; transporte aéreo; economía y producción; proyectos; impacto ambiental. (CIN/308/2009, BOE 18.2.2009)

1. CE 7 AERO. Comprender el comportamiento de las estructuras ante las solicitaciones en condiciones de servicio y situaciones límite. (CIN/308/2009, BOE 18.2.2009)

3. CE 12 AERO. Comprender los procesos de fabricación. (CIN/308/2009, BOE 18.2.2009)

Genèriques:

10. ÚS EFICIENT D'EQUIPS I INSTRUMENTACIÓ - Nivell 2: Utilitzar correctament instrumental, equips i programari dels laboratoris d'ús específic o especialitzat, coneixent-ne les prestacions. Realitzar una anàlisi crítica dels experiments i resultats obtinguts. Interpretar correctament manuals i catàlegs. Treballar de manera autònoma, individualment o en grup, al laboratori.

CG1. CG1 - Capacidad para el diseño, desarrollo y gestión en el ámbito de la ingeniería aeronáutica que tengan por objeto, de acuerdo con los conocimientos adquiridos, los vehículos aeroespaciales, los sistemas de propulsión aeroespacial, los materiales

aeroespaciales, las infraestructuras aeroportuarias, las infraestructuras de aeronavegación y cualquier sistema de gestión del espacio, del tráfico y del transporte aéreo.

CG2. CG2 - Planificación, redacción, dirección y gestión de proyectos, cálculo y fabricación en el ámbito de la ingeniería aeronáutica que tengan por objeto, de acuerdo con los conocimientos adquiridos, los vehículos aeroespaciales, los sistemas de propulsión aeroespacial, los materiales aeroespaciales, las infraestructuras aeroportuarias, las infraestructuras de aeronavegación y cualquier sistema de gestión del espacio, del tráfico y del transporte aéreo.

CG3. CG3 - Instalación, explotación y mantenimiento en el ámbito de la ingeniería aeronáutica que tengan por objeto, de acuerdo con los conocimientos adquiridos, los vehículos aeroespaciales, los sistemas de propulsión aeroespacial, los materiales aeroespaciales, las infraestructuras aeroportuarias, las infraestructuras de aeronavegación y cualquier sistema de gestión del espacio, del tráfico y del transporte aéreo.

CG4. CG4 - Verificación y Certificación en el ámbito de la ingeniería aeronáutica que tengan por objeto, de acuerdo con los conocimientos adquiridos, los vehículos aeroespaciales, los sistemas de propulsión aeroespacial, los materiales aeroespaciales, las infraestructuras aeroportuarias, las infraestructuras de aeronavegación y cualquier sistema de gestión del espacio, del tráfico y del transporte aéreo.

Transversals:

11. APRENTATGE AUTÒNOM - Nivell 2: Dur a terme les tasques encomanades a partir de les orientacions bàsiques donades pel professorat, decidint el temps que cal emprar per a cada tasca, incloent-hi aportacions personals i ampliant les fonts d'informació indicades.

12. COMUNICACIÓ EFICACÇ ORAL I ESCRITA - Nivell 3: Comunicar-se de manera clara i eficient en presentacions orals i escrites adaptades al tipus de públic i als objectius de la comunicació utilitzant les estratègies i els mitjans adequats.

6. SOSTENIBILITAT I COMPROMÍS SOCIAL - Nivell 2: Aplicar criteris de sostenibilitat i els codis deontològics de la professió en el disseny i l'avaluació de solucions tecnològiques.

7. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

8. TREBALL EN EQUIP - Nivell 2: Contribuir a consolidar l'equip, planificant objectius, treballant amb eficàcia i afavorint-hi la comunicació, la distribució de tasques i la cohesió.

9. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Metodologies docents

Las metodologías docentes que se emplearán en la asignatura son las siguientes:

- MD1 – Clase magistral: Presentación de un tema estructurado lógicamente con la finalidad de facilitar información organizada siguiendo unos criterios adecuados con un objetivo determinado. Esta metodología se centra fundamentalmente en la exposición oral, por parte del profesorado, de los contenidos sobre la materia objeto de estudio.
- MD3 – Práctica de laboratorio: Realización de actividades prácticas para la formación experimental del estudiantado, que implican el uso en laboratorio de técnicas experimentales, equipos e instrumentación de medida propios de una disciplina.
- MD4 – Aprendizaje basado en problemas/proyectos: Metodología en la que el alumnado trabaja en grupo para resolver problemas reales, aplicando conocimientos de ciencia e ingeniería, y experimentando para encontrar soluciones, en un approach multidisciplinar, de manera que, al tiempo que se adquieren y consolidan los conocimientos, se desarrollan otras competencias como la capacidad de resolución de problemas o de auto-aprendizaje.
- MD5 – Trabajo autónomo: Situaciones en que se pide al estudiante que desarrolle las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. Esta modalidad da soporte a todas las demás, es decir, el estudiantado va a dedicar una gran parte de su tiempo al trabajo personal para afianzar y completar la información recogida en las clases expositivas y participativas y para completar los problemas, cálculos, informes, etc., que resulten de su actividad en las prácticas de laboratorio y las sesiones de problemas y proyectos con soporte del profesorado.
- MD6 – Trabajo cooperativo: Enfoque interactivo de la organización del trabajo en el aula y fuera de ella, donde el estudiantado es responsable del propio aprendizaje y del aprendizaje de los compañeros en una situación de corresponsabilidad para conseguir objetivos comunes.
- MD7 – Tutoría: Seguimiento del alumno, con la finalidad de abrir un espacio de comunicación, conversación y orientación, donde tenga la posibilidad de revisar y discutir, junto con su tutor, temas que sean de su interés, inquietud, preocupación, así como también para mejorar el rendimiento académico, desarrollar hábitos de estudio, reflexión y convivencia social.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Al finalitzar l'assignatura, l'estudiantat ha de ser capaç de:

- Identificar i definir les propietats mecàniques dels materials metàl·lics cristal·lins.
- Identificar i definir la relació existent entre les dislocacions dels materials cristal·lins i el fenomen de deformació plàstica dels mateixos.
- Identificar i definir les possibles causes de fallada i trencament dels materials.
- Identificar i definir les transformacions de fase que es poden donar en un material.
- Identificar i definir la relació existent entre la microestructura d'un material i les seves propietats mecàniques, i comprendre l'impacte dels processos de fabricació en dites propietats.
- Identificar i definir les aplicacions dels materials, i comprendre el procés de selecció de materials d'acord amb els seus marges operatius i els seus processos de producció.
- Identificar i definir les possibles aplicacions dels materials compostos utilitzats en la indústria Aeroespacial i els seus processos de producció.
- Realitzar simulacions i càlculs avançats amb els models matemàtics corresponents als diferents fenòmens físics estudiats.
- Utilitzar eficientment equips i instrumentació per a la mesura de propietats mecàniques i caracterització de materials.

Així mateix, s'identifiquen els següents resultats esperats de l'aprenentatge:

- Comprendre l'estructura i geometria dels materials, així com les seves prestacions físiques, mecàniques i tecnològiques, i el seu comportament davant de sol·licitacions en condicions de servei.

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

- Comprendre les tècniques d'optimització dels materials i la modificació de les seves propietats mitjançant tractaments (tractaments tèrmics, etc.).

Hores totals de dedicació de l'estudiantat

Dedicació total: 150h	Hores grup gran:	26h	17.33%
	Hores grup mitjà:	26h	17.33%
	Hores grup petit:	0h	0.00%
	Hores activitats dirigides:	14h	9.33%
	Hores aprenentatge autònom:	84h	56.00%

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Continguts

(CAT) - Propietats mecàniques dels materials metàl·lics

Dedicació: 25h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup mitjà/Pràctiques: 4h
Activitats dirigides: 3h
Aprentatge autònom: 14h

Descripció:

- Introducció
- Conceptes d'esforç, elongació i deformació
- Conceptes de càrrega a tracció, compressió, flexió i tallants
- Anàlisi del comportament elàstic dels materials metàl·lics cristal·lins sota càrregues uniaxials:
 - o Propietats elàstiques dels materials: rigidesa, resiliència, etc.
 - o Anelasticitat/viscoelasticitat
- Anàlisi del comportament plàstic dels materials metàl·lics cristal·lins sota càrregues uniaxials:
 - o Propietats dels materials a tracció: límit proporcional i elàstic, resistència a tracció, tenacitat, ductilitat, duresa, etc.
 - o Tensió i deformació real vs. nominal
 - o Fenomen de recuperació elàstica i deformació plàstica

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemas evaluables realizados en clase en grupos pequeños de alumnos, en sesiones de actividades dirigidas (MD4, MD6, MD7)
 - o Realització de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal, en sessió de grup de laboratori (MD3)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6)
 - o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluable vinculades:
 - o EV1: Examen parcial
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits
 - o EV4: Informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal
 - o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

(CAT) - Dislocacions i mecanismes d'enduriment

Dedicació: 25h

Grup gran/Teoria: 3h

Grup mitjà/Pràctiques: 4h

Activitats dirigides: 4h

Aprenentatge autònom: 14h

Descripció:

- Introducció
- Dislocacions i deformació plàstica:
 - o Conceptes bàsics sobre dislocacions i deformació plàstica
 - o Tipus de dislocacions i les seves característiques
 - o Lliscament de dislocacions: interacció entre dislocacions, sistemes de lliscament, lliscament en monocristalls, tensió tallant resolta, etc.
 - o Deformació plàstica en materials metàl·lics policristal·lins
- Mecanismes d'enduriment de materials metàl·lics cristal·lins:
 - o Enduriment per reducció de la mida de gra
 - o Enduriment per dissolució sòlida
 - o Enduriment per deformació (acritud o cold work), i influència en el diagrama tensió-deformació
- Tractaments tèrmics:
 - o Recuperació
 - o Recristal·litació
 - o Creixement de gra

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemas evaluables realizados en clase en grupos pequeños de alumnos, en sesiones de actividades dirigidas (MD4, MD6, MD7)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes evaluables (MD4, MD5, MD6)
 - o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluables vinculades:
 - o EV1: Examen parcial
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluables realitzats a classe en grups petits
 - o EV4: Informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal
 - o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

(CAT) - Fallada dels materials i fractura

Dedicació: 25h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup mitjà/Pràctiques: 4h
Activitats dirigides: 3h
Aprentatge autònom: 14h

Descripció:

- Introducció
- Fractura/rotura:
 - o Fonaments de fractura: fractura dúctil vs. fractura fràgil
 - o Fractografia
 - o Materials teòrics vs. materials reals
- Fallada o fractura per fatiga:
 - o Tensiones cíclicas u oscilantes: valor medio, intervalo de tensiones, amplitud de la tensión y cociente de tensiones
 - o Ensayos de fatiga convencionales
 - o Curva S-N: curva de vida a fatiga
 - o Proceso de rotura por fatiga: iniciación/nucleación y propagación de la grieta, y velocidad de propagación de la grieta
 - o Factores que afectan a la fatiga y mejora de la vida a fatiga
- Fallo por fluencia (termofluencia, fluencia en caliente o creep):
 - o Comportamiento bajo fluencia en caliente: etapas de la fluencia
 - o Mecanismos responsables de la fluencia
 - o Parámetros de diseño para buen comportamiento a fluencia
 - o Influencia de la tensión y de la temperatura en la fluencia
 - o Otros factores que influyen en el comportamiento a fluencia
 - o Estado del arte: ¿ Projection Concept o ¿ methodology
 - o Aleaciones para utilización a temperaturas elevadas

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits d'alumnes, en sessions d'activitats dirigides (MD4, MD6, MD7)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6)
 - o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluable vinculades:
 - o EV1: Examen parcial
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits
 - o EV4: Informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal
 - o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

<p>(CAT) - Diagrames de fases</p>	<p>Dedicació: 19h</p> <p>Grup gran/Teoria: 4h Grup mitjà/Pràctiques: 2h Activitats dirigides: 2h Aprenentatge autònom: 11h</p>
<p>Descripció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introducció • Definicions i conceptes fonamentals sobre diagrames de fases: <ul style="list-style-type: none"> o Límit de solubilitat: línia de solvus i liquidus o Concepte de component, fase, micro-constituent, sistema monofàsic, barreja, etc. o Equilibrio de fase: sistemas en equilibrio vs. sistemas fuera del equilibrio (fases estables vs. fases metaestables) • Diagramas de fases en equilibrio: <ul style="list-style-type: none"> o Sistemas unitarios o Sistemas isomórficos binarios (reglas de solubilidad): microestructura y propiedades en los diferentes campos de fases o Sistemas eutécticos binarios: microestructura y propiedades en los diferentes campos de fases; hipoeutéctico vs. hipereutéctico o Línea de reparto y regla de la palanca o Diagramas con fases intermedias y compuestos intermetálicos o Reacción eutéctica, eutectoide, peritética y peritectoide o Transformaciones de fase congruentes e incongruentes o La regla de las fases de Gibbs • Aceros: el sistema hierro-carbono (hierro-cementita): <ul style="list-style-type: none"> o Diagrama de fases hierro-carbono (hierro-carburo de hierro) o Reacción eutectoide (formación de perlita) o Aceros eutectoides, hipoeutectoides e hipereutectoides o Microestructuras en aleaciones hierro-carbono, y propiedades de las mismas <p>Activitats vinculades:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades: <ul style="list-style-type: none"> o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1) o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6) o Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits d'alumnes, en sessions d'activitats dirigides (MD4, MD6, MD7) • Activitats d'aprenentatge autònom vinculades: <ul style="list-style-type: none"> o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5) o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6) o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5) o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6) o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (MD4, MD5, MD6) • Activitats avaluable vinculades: <ul style="list-style-type: none"> o EV2: Examen final o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre 	

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

(CAT) - Transformacions de fase

Dedicació: 25h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup mitjà/Pràctiques: 4h
Activitats dirigides: 3h
Aprentatge autònom: 14h

Descripció:

- Transformacions de fase
 - o Conceptes fonamentals
 - o Cinètica de reaccions en estat sòlid
 - o Transformacions multifase
- Canvis microestructurals i de propietats
 - o Diagrames de transformacions
- Introducció
- Transformacions de fase:
 - o Conceptes fonamentals: tipus de transformacions: simples difusions, transformacions de nucleació y crecimiento, y transformaciones martensíticas
 - o Cinética de reacciones en estado sólido: modelo JMAK (Avrami), velocidad de reacción, índice de Avrami, y gráfico de Arrhenius
 - o Transformacions multifase
- Relación entre tratamientos térmicos aplicados, evolución de la microestructura y propiedades mecánicas, para aleaciones de aluminio típicamente aeronáuticas:
 - o Secuencias de precipitación en aleaciones de aluminio: zonas de Guinier-Preston, fases metaestables y fases de equilibrio
 - o Concepto de precipitados coherentes e incoherentes
- Relación entre tratamientos térmicos aplicados, evolución de la microestructura y propiedades mecánicas, para aleaciones de hierro y carbono (en particular, aceros):
 - o Diagramas de transformación-tiempo-temperatura (TTT)
 - o Transformaciones y microestructuras fuera del equilibrio (metaestables): formación de perlita gruesa, perlita fina, bainita, esferoidita, martensita y martensita revenida

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits d'alumnes, en sessions d'activitats dirigides (MD4, MD6, MD7)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6)
 - o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluable vinculades:
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits
 - o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

(CAT) - Aliatges metàl·lics

Dedicació: 12h

Grup gran/Teoria: 2h
Grup mitjà/Pràctiques: 2h
Activitats dirigides: 2h
Aprentatge autònom: 6h

Descripció:

- Introducció
- Tècniques de conformació metàl·lica:
 - o Hechurado: forja, laminación, extrusión i trefilado
 - o Moldeig en sorra, moldeig en coquilla i moldeig a la cera perduda
 - o Altres tècniques: sintering/pulvimetalurgia i soldadura
- Aliatges base ferro:
 - o Classificació dels aliatges base ferro
 - o Propietats d'acers baixos, mitjos i alts en carboni
 - o Nomenclatura d'acers
 - o Fundicions: fundició gris, fundició dúctil (esferoidal), fundició blanca i fundició maleable
- Aliatges no férreas:
 - o Aliatges d'alumini: nomenclatura d'aliatges d'alumini, famílies d'aliatges, tractaments, Alclad, i aplicacions estructurals al sector aeroespacial
 - o Aliatges de titani
 - o Aliatges de magnesi
 - o Aliatges de berili
 - o Comparativa de propietats d'aliatges lleugers en aeronàutica
 - o Superaleacions de níquel i cobalt

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits d'alumnes, en sessions d'activitats dirigides (MD4, MD6, MD7)
 - o Realització de la pràctica de laboratori amb el duròmetre, en sessió de grup de laboratori (MD3)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6)
 - o Realització de l'informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluable vinculades:
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits
 - o EV5: Informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

(CAT) - Materials compostos (composites)

Dedicació: 19h

Grup gran/Teoria: 2h

Grup mitjà/Pràctiques: 4h

Activitats dirigides: 2h

Aprenentatge autònom: 11h

Descripció:

- Introducció
- Conceptes fonamentals de materials compostos:
 - o Definició de materials compostos
 - o Acció substancial i acció estructural
 - o Concepte de matriu i reforç, i materials habituals
 - o Factors que determinen les propietats mecàniques
- Mètodes de fabricació de materials compostos:
 - o Selecció del mètode de fabricació més convenient
 - o Classificació dels mètodes de fabricació de materials compostos
 - o Descripció i característiques de cada mètode
- Classificació de materials compostos:
 - o Classificació segons material de la matriu
 - o Classificació segons forma o material del reforç
- Materials compostos reforçats amb fibres:
 - o Funció de la matriu i funció del reforç
 - o Propietats mecàniques: influència del tipus de fibra i de la llargada i orientació de la fibra
 - o Materials compostos laminats: concepte de seqüència d'apilament, recomanacions i el seu impacte en las propietats
 - o Propietats mecàniques de laminats: Rule of mixtures
- Materials compostos reforçats amb partícules
- Materials compostos estructurals:
 - o Solucions tradicionals per rigidització d'estructures primes
 - o Panells sandwich
 - o Panells sandwich amb nucli de panal d'abella (honeycomb core)

Activitats vinculades:

- Activitats d'aprenentatge dirigit vinculades:
 - o Classes magistrals en sessions de grup de teoria (MD1)
 - o Plantejament i resolució de problemes i anàlisi teòric en sessions del grup de problemes, amb discussió a l'aula sobre els mètodes apropiats de resolució (MD4, MD6)
 - o Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits d'alumnes, en sessions d'activitats dirigides (MD4, MD6, MD7)
- Activitats d'aprenentatge autònom vinculades:
 - o Estudi dels continguts teòrics impartits (MD5)
 - o Realització de problemes (MD4, MD5, MD6)
 - o Recerques d'informació i activitats diverses, a requeriment del professorat (MD5)
 - o Preparació dels problemes avaluable (MD4, MD5, MD6)
- Activitats avaluable vinculades:
 - o EV2: Examen final
 - o EV3: Problemes avaluable realitzats a classe en grups petits

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Planificació d'activitats

(CAT) EV1 - EXAMEN PARCIAL	Dedicació: 2h Grup gran/Teoria: 2h
<p>Descripció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entre els diferents actes d'avaluació individual de l'estudiantat, es realitzarà un examen de 2h de duració a final de quadrimestre • Mitjançant aquest examen, s'avaluarà l'aprenentatge dels continguts de l'assignatura corresponents a la primera meitat del quadrimestre: continguts #1, #2 i #3 • L'examen es compon d'una part amb unes 20 preguntes tipus test i una altra amb entre dos i quatre problemes relacionats amb els continguts teòrics i pràctics desenvolupats a classe i al laboratori • Cada part de l'examen (preguntes tipus test, per una banda, i problemes, per l'altre) suposa aprox. un 50% de la nota total del examen <p>Material de suport:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calculadora, regla, llapis, goma, bolígraf, esquadra i cartabó • Documentació subministrada pel professorat al principi o durant la prova <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'alumnat ha de resoldre, presencialment i de forma individual, les preguntes i problemes plantejats • Al finalitzar el temps disponible per la realització de l'examen, el/la estudiant ha d'entregar les respostes a les preguntes tipus test i les resolucions dels problemes • Sobre la nota de l'examen parcial (EV1), al voltant d'un 50% prové de les preguntes tipus test (les preguntes amb resposta incorrecta resten 1/(N-1) punts, essent N el número d'opcions possibles al test) i el 50% restant prové dels problemes • EV1 correspon a un 32.5% de la nota global de l'assignatura <p>Objectius específics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprobació per part del professorat del nivell d'aprenentatge dirigit i autònom assolit per el/la estudiant durant la primera meitat de quadrimestre • Es pretén avaluar també amb quin nivell s'ha adquirit les següents competències del grau a les què contribueix l'assignatura: <ul style="list-style-type: none"> o Bàsiques: CB1 i CB5 o Genèriques: CG1, CG2, CG3 i CG4 o Transversals: CT5 i CT6 o Específiques: CE11, CE18 i CE19 	
(CAT) EV4 - PRÀCTICA DE LA MÀQUINA DE TESTS UNIVERSAL (UTM)	Dedicació: 1h Grup petit/Laboratori: 1h
<p>Descripció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entre els diferents actes d'avaluació del treball en grup o cooperatiu de l'alumnat, es troba la realització d'un informe després de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal • En aquesta activitat, els/les estudiants, en grups de tres, resoldran els problemes i qüestions plantejats al guió de pràctiques sobre els experiments realitzats a la sessió de laboratori • Per aprofitar al màxim la pràctica, preferentment es realitzarà en una sessió a la quarta o cinquena setmana de classe, després d'haver completat al menys l'estudi del contingut #1, i, si és possible, també el contingut #2 • L'assistència a la pràctica a la sessió de laboratori és obligatòria 	

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Material de suport:

- Calculadora, regla, llapis, goma, bolígraf, esquadra i cartabó
- Ordinador amb internet i/o software adequat
- Guió de les pràctiques, amb problemes i qüestions plantejats
- Probetes metàl·liques i màquina d'assaigs universal habilitat al laboratori d'aeronàutica o de materials

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

- L'estudiantat ha de resoldre, en horari no lectiu i en grups de tres, les qüestions i problemes plantejats en el guió de pràctiques
- Abans d'arribar a la data límit, que s'estableix al voltant d'una o dues setmanes després de la sessió de laboratori, el grup ha de lliurar al professorat un informe amb les resolucions de les qüestions i problemes plantejats en el guió de pràctiques
- La nota de l'informe de la pràctica de laboratori amb la màquina d'assaigs universal (EV4) correspon a un 10% de la nota global de l'assignatura

Objectius específics:

- Comprobació per part del professorat del nivell d'aprenentatge dirigit i autònom assolit per el/la estudiant sobre alguns continguts teòrics i pràctics vistos a l'assignatura, i la seva capacitat de treball en grup i cooperatiu
- Es pretén avaluar també amb quin nivell s'ha adquirit les següents competències del grau a les que contribueix l'assignatura:
 - o Bàsiques: CB1, CB2 i CB5
 - o Genèriques: CG9
 - o Transversals: CT4, CT5, CT6, CT7 i CT8
 - o Específiques: CE11, CE18 i CE19

(CAT) EV3 - PROBLEMES AVALUABLES REALITZATS A CLASSE

Dedicació: 10h
Grup petit/Laboratori: 10h

Descripció:

- Entre els diferents actes d'avaluació del treball en grup o cooperatiu de l'alumnat, es troba la realització de problemes avaluable a classe
- En aquesta activitat, els/les estudiants, en grups de dos, resoldran els problemes sobre els diferents continguts de l'assignatura, durant la sessió setmanal d'activitats dirigides, exceptuant les dues setmanes que hi ha sessió de pràctiques al laboratori
- L'activitat pot consistir, per exemple, en resoldre problemes sobre propietats mecàniques dels materials, dislocacions i mecanismes d'enduriment, fallada dels materials i fractura, diagrames i transformacions de fases, materials compostos, etc.
- L'estudiantat podrà ésser tutoritzat i ajudat pel professorat abans i durant la realització dels problemes

Material de suport:

- Regla, llapis, goma, bolígraf, esquadra i cartabó
- Calculadora o ordinador amb internet i/o software adequat
- Documentació subministrada pel professorat abans, al principi o durant la prova, i/o documentació obtinguda per el/la estudiant (p.ex., apunts de classe, presentacions de classe, llibres i d'altres referències, exceptuant les solucions als problemes que puguin haver preparat prèviament)

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

- L'alumnat ha de resoldre, presencialment en grups de dos, les preguntes i problemes planteats
- Al finalitzar el temps disponible per a la realització dels problemes, el grup ha d'entregar al professorat les resolucions dels mateixos
- La nota promig dels problemes avaluable (EV3) corregits pel professorat correspon a un 15% de la nota global de l'assignatura

Objectius específics:

- Comprobació per part del professorat del nivell d'aprenentatge dirigit i autònom assolit per el/la estudiant sobre els diferents continguts teòrics i pràctics vistos a l'assignatura, i la seva capacitat de treball en grup i cooperatiu
- Es pretén avaluar també amb quin nivell s'ha adquirit les següents competències del grau a les què contribueix l'assignatura:
 - o Bàsiques: CB1, CB2 i CB5
 - o Genèriques: CG1, CG2, CG3 i CG4
 - o Transversals: CT4, CT5 i CT6
 - o Específiques: CE11, CE18 i CE19

(CAT) EV5 - PRÀCTICA DEL DURÒMETRE

Dedicació: 1h

Grup petit/Laboratori: 1h

Descripció:

- Entre els diferents actes d'avaluació del treball en grup o cooperatiu de l'alumnat, es troba la realització d'un informe després de la pràctica de laboratori amb el duròmetre
- En aquesta activitat, els/les estudiants, en grups de tres, resoldran els problemes i qüestions plantejats al guió de pràctiques sobre els experiments realitzats a la sessió de laboratori
- Per aprofitar al màxim la pràctica, preferentment es realitzarà en una sessió a la novena o desena setmana de classe, després d'haver completat al menys l'estudi del contingut #4, i, si és possible, també el contingut #5
- L'assistència a la pràctica a la sessió de laboratori és obligatòria

Material de suport:

- Calculadora, regla, llapis, goma, bolígraf, esquadra i cartabó
- Ordinador amb internet i/o software adequat
- Guió de les pràctiques, amb problemes i qüestions plantejats
- Probetes metàl·liques i duròmetre habilitat al laboratori d'aeronàutica o de materials

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

- L'estudiantat ha de resoldre, en horari no lectiu i en grups de tres, les qüestions i problemes plantejats en el guió de pràctiques
- Abans d'arribar a la data límit, que s'estableix al voltant d'una o dues setmanes després de la sessió de laboratori, el grup ha de lliurar al professorat un informe amb les resolucions de les qüestions i problemes plantejats en el guió de pràctiques
- La nota de l'informe de la pràctica de laboratori amb el duròmetre (EV5) correspon a un 10% de la nota global de l'assignatura

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Objectius específics:

- Comprobació per part del professorat del nivell d'aprenentatge dirigit i autònom assolit per el/la estudiant sobre alguns continguts teòrics i pràctics vistos a l'assignatura, i la seva capacitat de treball en grup i cooperatiu
- Es pretén avaluar també amb quin nivell s'ha adquirit les següents competències del grau a les què contribueix l'assignatura:
 - o Bàsiques: CB1, CB2 i CB5
 - o Genèriques: CG9
 - o Transversals: CT4, CT5, CT6, CT7 i CT8
 - o Específiques: CE11, CE18 i CE19

(CAT) EV2 - EXAMEN FINAL

Dedicació: 2h
Grup gran/Teoria: 2h

Descripció:

- Entre els diferents actes d'avaluació individual de l'estudiantat, es realitzarà un examen de 2h de duració a final de quadrimestre
- Mitjançant aquest examen, s'avaluarà l'aprenentatge de tots els continguts de l'assignatura, però especialment dels corresponents a la segona meitat del quadrimestre: continguts #4, #5, #6 i #7
- L'examen es compon d'una part amb unes 20 preguntes tipus test i una altra amb entre dos i quatre problemes relacionats amb els continguts teòrics i pràctics desenvolupats a classe i al laboratori
- Cada part de l'examen (preguntes tipus test, per una banda, i problemes, per l'altre) suposa aprox. un 50% de la nota total del examen

Material de suport:

- Calculadora, regla, llapis, goma, bolígraf, esquadra i cartabó
- Documentació subministrada pel professorat al principi o durant la prova

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

- L'alumnat ha de resoldre, presencialment i de forma individual, les preguntes i problemes plantejats
- Al finalitzar el temps disponible per la realització de l'examen, el/la estudiant ha d'entregar les respostes a les preguntes tipus test i les resolucions dels problemes
- Sobre la nota de l'examen final (EV2), al voltant d'un 50% prové de les preguntes tipus test (les preguntes amb resposta incorrecta resten $1/(N-1)$ punts, essent N el número d'opcions possibles al test) i el 50% restant prové dels problemes
- EV2 correspon a un 32.5% de la nota global de l'assignatura

Objectius específics:

- Comprobació per part del professorat del nivell d'aprenentatge dirigit i autònom assolit per el/la estudiant durant tot el quadrimestre, amb especial atenció a la segona meitat de quadrimestre
- Es pretén avaluar també amb quin nivell s'ha adquirit les següents competències del grau a les què contribueix l'assignatura:
 - o Bàsiques: CB1 i CB5
 - o Genèriques: CG1, CG2, CG3 i CG4
 - o Transversals: CT5 i CT6
 - o Específiques: CE11, CE18 i CE19

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Sistema de qualificació

S'aplicaran els criteris d'avaluació definits a la infoweb de l'assignatura.

Normes de realització de les activitats

Les normes de realització de les proves d'avaluació o activitats avaluables seran les següents:

- En la mesura del possible, les dates de les diferents activitats avaluables y l'entrega dels corresponents informes, treballs, o problemes avaluables, seran notificades a l'alumnat a començament de curs o, si no fóra possible, seran notificades amb la major antelació possible, així com qualsevol modificació de les mateixes, per tal que l'alumnat pugui preparar les proves d'avaluació o activitats avaluables adequadament.
- Per a la realització de les proves o activitats explicades a la secció anterior, és necessari disposar del material de suport adequat prèviament assenyalat per el professorat.
- Retards en el lliurament d'informes, treballs, problemes avaluables, etc., comportaran una corresponent penalització sobre la nota de l'activitat entregada amb retard.
- El plagi a les activitats avaluables, si aquestes suposen un percentatge significatiu de la nota final, suposa una nota de zero a dita activitat i a la nota global de l'assignatura.
- L'assistència a certes sessions (en especial, a las dues pràctiques al laboratori) és obligatòria. Només s'admetran les absències per causa major degudament justificades.
- A les pràctiques al laboratori s'ha d'observar les normes bàsiques de seguretat i higiene.

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Bibliografia

Bàsica:

ASM handbook. Vol. 9, Metallography and microstructures. 9th ed. Metals Park, Ohio: American Society for Metals, [1978-1989?]. ISBN 0871700158.

Callister, William D.; Rethwisch, David G. Fundamentals of materials science and engineering : an integrated approach. 3th ed. New York [etc.]: John Wiley & Sons, 2008. ISBN 9780470234631.

Shackelford, James F.; Güemes, Alfredo; Martín Comas, Núria. Introducción a la ciencia de materiales para ingenieros. 6ª ed. Madrid [etc.]: Prentice Hall, c2005. ISBN 8420544515.

Smith, William F.; Hashemi, Javad; Nagore Cázares, Gabriel. Fundamentos de la ciencia e ingeniería de materiales. 4a ed. México [etc.]: McGraw-Hill, 2006. ISBN 9701056388.

Callister, William D.; Rethwisch, David G. Materials science and engineering : an introduction. 7th ed. New York [etc.]: John Wiley & Sons, 2007. ISBN 0471736961.

Complementària:

Buerger, Martin J. Elementary crystallography : an introduction to the fundamental geometrical features of crystals. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1978.

Ebbing, Darrell D.; Gammon, Steven D.; Ragsdale, Ronald O. Essentials of general chemistry. 2a ed. Boston: Houghton Mifflin, 2006. ISBN 0618491759.

Weertman, Johannes; Weertman, Julia R. Elementary dislocation theory. New York: Oxford University Press, 1992. ISBN 0195069005.

Porter, David A.; Easterling, K.E.; Sherif, Mohamed Y. Phase transformations in metals and alloys. 3a ed. Boca Raton: CRC Press, 2009. ISBN 9781420062106.

Glicksman, M. E. Diffusion in solids : field theory, solid-state principles, and applications. New York [etc.]: John Wiley & Sons, 2000. ISBN 9780471239727.

Okamoto, H. Desk handbook : phase diagrams for binary alloys. Materials Park, OH: ASM International, 2000. ISBN 0871706822.

Dieter, George Ellwood; Bacon, David. Mechanical metallurgy. SI metric ed. / adapted by David Bacon. London [etc.]: McGraw-Hill Book Company, 1988. ISBN 0071004068.

Hull, Derek; Clyne, T. W. An Introduction to composite materials. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 1996. ISBN 0521381908.

Strong, A. Brent. Fundamentals of composites manufacturing : materials, methods, and applications. 2nd ed. Dearborn, Michigan: Society of Manufacturing Engineers, 2008. ISBN 9780872638549.

Wulpi, Donald J. Understanding how components fail. 2nd ed. Materials Park, OH: ASM International, 1999. ISBN 9780871706317.

Courtney, Thomas H. Mechanical behavior of materials. 2nd ed. Long Grove, Illinois: Waveland, 2000. ISBN 9781577664253.

Gibson, R. F.. Principles of Composite Material Mechanics. 3rd. New York (USA): CRC Press/McGraw-Hill, 2011. ISBN 978-1498720694.

Altres recursos:

A continuació, es presenta una llista d'altres recursos que es podran utilitzar a l'assignatura:

- Presentacions de les classes magistrals en format pdf o power point
- Guions o enunciats de diferents activitats, com són els problemes avaluable a realitzar a les sessions d'activitats dirigides o pràctiques al laboratori
- Material multimèdia, com fotos o vídeos, creat ad hoc o obtingut o disponible a internet
- Software i material de suport divers en format imprès o digital

300215 - CTM - Ciència i Tecnologia dels Materials

Enllaç web
atenea.upc.edu